

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 59247-09-24

לפני: כבוד השופט דוד מינץ
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ
כבוד השופט יחיאל כשר

העותרת: פלונית
נגד

המשיבים: 1. בית הדין הרבני האזורי, אשדוד
2. בית הדין הרבני הגדול לערעורים, ירושלים
3. פלוני

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרת: עו"ד ריקי אופק אבן צור

בשם המשיב 3: עו"ד יורם ירקוני

בשם הייעוץ המשפטי לשיפוט הרבני: עו"ד עפר יעקב

פסק-דין

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

1. העתירה שלפנינו מכוונת נגד פסק דינו של המשיב 1, בית הדין הרבני האזורי באשדוד (להלן: בית הדין האזורי) מיום 2.4.2023, אשר חייב את העותרת לקבל גט מן המשיב 3 (להלן: המשיב); ונגד החלטותיו של המשיב 2, בית הדין הרבני הגדול בירושלים (להלן: בית הדין הגדול) מן הימים 13.6.2024 ו-10.7.2024, אשר הורה על "סגירת" תיק הערעור שהגישה העותרת על פסק דינו של בית הדין האזורי.

רקע עובדתי וטענות הצדדים

2. העותרת והמשיב נישאו זו לזה בשנת 1977. החל משנת 2015 מתגוררים השניים בנפרד. בשנת 2015 הגישה העותרת לבית המשפט לענייני משפחה באשדוד, תביעה רכושית נגד המשיב, בטענה כי הוא מעלים ממנה רכוש משותף ופועל לנשלה מזכויות

המגיעות לה על פי חוק (תמ"ש 37567-07-15; להליך: ההליך הרכושי).

3. בסוף שנת 2021, הגיש המשיב תביעת גירושין לבית הדין הרבני האזורי ובה עתר לחייב את האישה בקבלת גיטה. בית הדין האזורי קיבל את תביעתו. בפסק דינו מיום 2.4.2023, עמד בית הדין האזורי על כך ש"לאיש מאהבת בחו"ל מאז שנת 2000 וממנה יש לאיש בן מחוץ לנישואין. האיש עשיר גדול ורוב השנה חי בחו"ל אצל המאהבת". כן צוין כי העותרת מנהלת מאבק משפטי מר וחרף נגד המשיב, כי "האישה לא כנה בתביעתה לשלום בית", וכי היא "לא רוצה בבעלה ועושה בגט קרדום לחפור בו זהב וכסף ומאסה בבעלה מאיסות מוחלטת". לאור האמור, פסק בית הדין האזורי כי "הצדדים מורדים זה על זה ועל האישה לקבל את גיטה".

4. העותרת הגישה ערעור על פסק הדין לבית הדין הרבני הגדול, בחודש מאי 2023. אחת מטענות הערעור הייתה, כי היה על בית הדין האזורי להמתין עם מתן פסק הדין בתביעת הגירושין עד לסיום בירור ההליך הרכושי. בית הדין הגדול קבע מועד לדיון בערעור, ואולם זה לא התקיים בשל מספר בקשות שהגישה העותרת לדחייתו, בין היתר בשל העדר מייצג. ביום 9.6.2024 הגיש המשיב לבית הדין הגדול החלטה של בית המשפט לענייני משפחה, ממנה עולה כי העותרת מעכבת את בירור ההליך הרכושי. בעקבות זאת, ניתנה ביום 13.6.2024 החלטת בית הדין הגדול (הדיין ד' לאו) – העומדת במוקד העתירה דנן – ובה נקבע כך:

"הערעור הוגש על ידי המערערת לפני יותר משנה, ולאחר שנה רצופת דחיות התברר כי היא שוב אינה מיוצגת ומבקשת שוב לדחות את דיוני בית הדין [...] עתה מתברר כי ההליך הרכושי שבעטיו טענה שיש לדחות את הגירושין נגרר באשמתה ובטלה עילת הערעור העיקרית. כמו כן עד עתה לא התקבלה הבהרה מהמערערת האם יש לה מייצג שיופיע בדיון. על מנת שלא לגרום הטרחת בית הדין והמשיב בקיום דיון ללא מייצג ובעילה שהתבררה שאינה קיימת, בית הדין מחליט כי הדיון שנקבע [ל]יום 25/06/2024 מבוטל, אלא אם כן יוצג לפני בית הדין על ידי מייצג מוסמך עד ליום 15/06/2024 ערעור מעודכן לדחיית הגירושין שלא בגלל ההליך הרכושי. ככל ולא יוצג ערעור מעודכן עד ליום הנזכר, ייסגרו גם הערעור והתיק, והדיון יוחזר לבית הדין האזורי" (ההדגשות במקור).

5. העותרת לא הגישה ערעור מתוקן עד למועד שנקצב לכך, ועל כן הוחלט על "סגירת" תיק הערעור. העותרת הגישה בקשה לעיון חוזר בהחלטה זו, אולם בקשתה

נדחתה על-ידי בית הדין הגדול (הדיין א' איגרא). בהחלטתו מיום 10.7.2024 – העומדת אף היא במוקד העתירה – נקבע כדלהלן:

”סגירת התיק נקבעה על ידי נשיא בית הדין דאז הגר”ד לאו שליט”א, לאור כך שההליך נגרר למעלה משנה ובקש[ה] נוספת של האשה להמשיך ולדחותו תוך השארת התיק פתוח. עוד הוסיף הנשיא כי הנימוק העיקרי (ולא היחיד) עליו נסמך הערעור היה הצורך בבירור הרכושי והתברר שגם הוא לא קיים עוד. לאור זאת סבר הנשיא כי לא היה מקום להמשיך ההליך ולאחר שניתן זמן מספיק למשיבה לעדכן את בית הדין במייצג ובערעור מעודכן, והיא לא עשתה כן ולכן נסגר התיק.

ככלל אין לתלות את הגירושין בסכסוך ממוני ממושך שעליו להתברר במקום שבו הוא מתברר, בעוד החיוב להתגרש בבני זוג שהינם פרודים זמן רב וברור לבית הדין שלא יחזרו לחיות יחדיו והם מורדים זה על זה, קיים גם ללא עילת גירושין נוספת. לכן יש לפעול לפי החלטות בית הדין האזורי בעניין. לאור זאת איני מוצא לנכון לבטל את החלטת נשיא בית הדין דאז.”

6. מכאן העתירה שלפנינו. העותרת טוענת בעתירתה, הנתמכת בלמעלה מ-1,500 עמודים של נספחים, טענות רבות, חלקן נטולות זיקה למסגרת המשפטית הנתונה או לסעדים שנתבקשו בעתירה. בין היתר היא מעלה טענות שונות נגד יכולתו של בית המשפט לענייני משפחה “להתמודד” עם ניהול ההליך הרכושי, ונגד המומחה שמונה מטעם בית המשפט בהליך זה. בהקשר זה היא מבקשת כי “הסכסוך המשפטי בינה לבין האישי יועברו לביהמ”ש המחוזי בתל-אביב למחלקה הכלכלית שלו היות ומדובר ברכוש בהיקף גדול מאד”; וכן היא מבקשת “להקפיא את הטיפול בבית הדין האזורי באשדוד עד שיתברר ענינו של המומחה מטעם ביהמ”ש [לענייני משפחה]”, כאשר לדבריה “הבקשה לפסול את המומחה נמצאת בבקשת רשות ערעור שהוגשה לבאר שבע”.

עיקר טענות העותרת מופנה כלפי פסק הדין והחלטותיהם של בתי הדין הרבניים. בהקשר זה טוענת העותרת, בעיקרו של דבר, כי בית הדין האזורי שגה עת שהורה לה לקבל את גיטה לפני שתם בירור ההליך הרכושי; מבלי שקיים דיון הוכחות; ומבלי שקיימת, לטענתה, עילת גירושין בדין. עוד היא טוענת, כי בית הדין הגדול שגה עת שהורה על סגירת תיק הערעור, בדין יחיד, ומבלי לדון בערעור לגופו. על רקע זה, היא מבקשת כי יינתן צו על תנאי המורה על “ביטול פסק דין בית הדין הרבני האזורי ובית דין הרבני הגדול ומורה לקיים דיון בבית הדין הגדול לגופו של ערעור ו/או המורה לבית הדין

האזורי לקיים דיון הוכחות בבקשת האיש לגירושין" (סיכום העתירה); בד בבד היא מבקשת, כי "כל התיקים בבית הדין הרבני יוקפאו לחלוטין עד אשר תקבל את הרכוש הרב שמגיע לה [...] בביהמ"ש לענייני משפחה" (הפתיח לעתירה).

7. המשיב טוען בתגובתו, כי מדובר בעתירת סרק שכל מטרתה לעכב את סידור הגט בין הצדדים. כן נטען, כי לא ברור הבסיס המשפטי לבקשת העותרת להעביר את בירור ההליך הרכושי לבית המשפט המחוזי; וכי אין בטענות העותרת, המנוסחות כערעור על החלטות בתי הדין הרבניים, משום עילה להתערבות בית משפט זה. זאת, בין היתר, לנוכח התנהלותה הדיונית של העותרת בהליך הערעור; ומקום שהפירוד הארוך בין הצדדים מקים עילת גירושין, לצד עילות נוספות הקמות בנסיבות העניין.

8. בתגובה מקדמת מטעם הייעוץ המשפטי לשיפוט הרבני נטען, בהתייחס לטענות העותרת נגד פסק דינו של בית הדין האזורי – כי אין להתערב בשיקול הדעת ההלכתי של בית הדין בקביעתו כי מתקיימת עילת גירושין, כמו גם בקביעתו כי אין צורך בשמיעת עדים בנסיבות העניין, שעה שהתמונה העובדתית שנפרסה מטענות הצדדים ברורה ומספקת לשם הכרעתו. אשר לטענות העותרת נגד החלטת בית הדין הגדול מיום 13.6.2024 נטען, כי מדובר בהחלטה דיונית המצויה בתחום סמכותו של דייין בית הדין הגדול, בהתאם לסעיף 8 לחוק הדיינים, התשט"ו-1955 ובהתאם לתקנה ד לתקנות הדיון בבתי הדין הרבניים בישראל, התשנ"ג. כן נטען, כי משלא הגישה העותרת את ערעורה המתוקן בהתאם להחלטת בית הדין, הורה בית הדין על סגירת התיק – מבלי שנפל בהחלטתו פגם המצדיק התערבותו של בית משפט זה. לבסוף צוין, כי "אין באמור כדי לשלול את אפשרותה של האישה לשוב לבית הדין הרבני הגדול ולבקש את הארכת המועד להגשת כתב ערעור מתוקן. בלי שנביע דעה על סיכויי בקשה כאמור, יש להניח שבית הדין יכריע בבקשה זו לגופה תוך התחשבות בעמדת הצדדים".

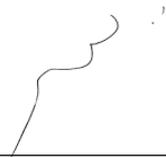
9. לנוכח האמור בסיפת התגובה של הייעוץ המשפטי לשיפוט הרבני, התבקשה העותרת להודיע האם בכוונתה לפנות לבית הדין בבקשה להארכת מועד להגשת כתב ערעור מתוקן. הודעה כאמור לא הוגשה; כאשר למזכירות בית המשפט נמסר כי באת-כוחה של העותרת פוטרה על-ידה, וכי אין בכוונת העותרת ליתן מענה לפניות מטעם בית המשפט (ראו הערת מזכירות מיום 9.12.2024).

10. לאחר עיון בעתירה ובתגובה לה, נחה דעתי כי דין העתירה להידחות על הסף.
11. תחילה, לבקשת העותרת כי נורה על העברת הדיון בהליך הרכושי מבית המשפט לענייני משפחה באשדוד, למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב יפו. בעתירה לא הובהר מהו הבסיס המשפטי להענקת סעד כאמור על-ידי בית משפט זה ביושבו כבית דין גבוה לצדק (השוו: בג"ץ 6852/14 כסיף נ' נשיאת בית המשפט השלום איזור המרכז (23.10.2014)); ואף לא הובהר מדוע הסמכות העניינית לדון בהליך האמור נתונה למחלקה הכלכלית (וראו לעניין זה סעיף 42ב לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984). דינו של סעד זה, אפוא, להידחות. אף טענותיה של העותרת נגד התנהלותו של המומחה מטעם בית המשפט בהליך הרכושי, אין מקומן בבית משפט זה; כאשר ממילא, לא ברור מן העתירה מה מבוקשה של העותרת בהקשר זה.
12. אשר להשגות העותרת על פסק דינו של בית הדין האזורי והחלטות בית הדין הגדול. כידוע, בית משפט זה אינו יושב כערכאת ערעור על החלטותיהם של בתי הדין הרבניים, והתערבותו בשיקול דעתם שמורה למקרים חריגים שבהם נפל בהחלטה פגם מהותי כגון חריגה מסמכות, סטייה מהוראות החוק או כאשר מוצדק להעניק סעד מן הצדק (ראו למשל: בג"ץ 5123/24 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פסקה 7 (2.7.2024); בג"ץ 59468-09-24 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול, פסקה 10 (2.10.2024)). ענייננו אינו בא בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות.
13. טענותיה של העותרת נגד פסק דינו של בית הדין האזורי הן טענות בעלות אופי ערעורי, המופנות כלפי שיקול דעתו של בית הדין במתן הגט – וממילא, מקומן להתברר בערעור לפני בית הדין הגדול ולא בעתירה לפני בית משפט זה. העותרת אמנם הגישה ערעור על פסק הדין לבית הדין הגדול – ואולם תיק הערעור נסגר, מקום שהעותרת לא הגישה כתב ערעור מתוקן במועד שנקצב לכך. בהקשר זה אציין, כי הגם שהתנהלותה הדיונית של העותרת עובר למתן החלטה זו לא הייתה משביעת רצון, הוטרדתי בשאלה האם נגרם לעותרת עיוות דין, בשל סד הזמנים הדחוק שנקבע להגשת ערעור מתוקן, ומשזה לא הוגש – משלא נדונו לגופן יתר טענות הערעור הנעדרות זיקה להליך הרכושי. עם זאת, לאחר עיון בתגובות לעתירה סברתי כי בנסיבות העניין לא קמה עילה להתערבותנו. חרף לוח הזמנים שנקבע להגשת ערעורה המתוקן, העותרת לא פנתה לבית הדין הגדול בבקשה להארכת המועד להגשתו, והרושם העולה מעתירתה הוא שעיקר מטרתה להקפיא את הליכי הגט עד לסיום ההליך הרכושי. מכל מקום, כעולה מתגובת הייעוץ המשפטי לשיפוט הרבני, שערי בית הדין הגדול לא ננעלו בפני העותרת – שעה

שעומדת לה אפשרות להגיש בקשה להארכת מועד להגשת כתב ערעור מתוקן, בקשה אשר תידון על-ידי בית הדין הגדול לגופה. במצב דברים זה, ראוי למצות תחילה אפיק זה בבית הדין הרבני, טרם פנייה לבית משפט זה (ראו מיני רבים: בג"ץ 6591/11 פלוני נ' בית הדין הרבני האזורי בירושלים, פסקה 4 (13.9.2011); בג"ץ 524/18 פלוני נ' בית הדין הרבני האזורי בתל אביב, פסקה 6 (18.1.2018)). על כך יש להוסיף, כי המבקשת לא הודיעה, כפי שנתבקשה בהחלטתי מיום 8.12.2024, האם בכוונתה לפסוע בנתיב זה של בקשת ארכה להגשת כתב ערעור מתוקן; ואף מסרה למזכירות בית המשפט, כי אין בכוונתה להוסיף לשתף פעולה עם ההליך שלפנינו. גם בכך, יש כדי להוביל לדחיית עתירתה.

14. העתירה נדחית אפוא. ככל שתמצה העותרת את אפיק הבקשה להארכת מועד להגשת ערעור מתוקן, ועדיין תסבור כי נדרשת התערבותו של בית משפט זה – פתוחה בפניה הדרך להגיש עתירה חדשה. בנסיבות העניין, לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ה כסלו תשפ"ה (26 דצמבר 2024).

יחיאל כשר
שופט

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

דוד מינץ
שופט